

de quiz

stek masculien tijdverdrijf. Onder de zeven maal vijf deelnemers bespeur ik één vrouw. Het is maar een kleinschalig evenement, heel anders dan de populaire weekend-quizen waaraan tientallen ploegen deelnemen. Voetbaloegen, jeugdbewegingen: quizen heeft de pensenkermis als favoriete fundraising verdrongen. Vaak levert dat slappe wedstrijden op maar niet altijd. In het weekend worden ook de grandslams gespeeld, de prestigieuze en vaak aartsmoeilijke toernooien die de toonaangevende clubs zelf organiseren. Het opstellen van pittige vragenreeksen is een discipline op zich. In het wereldje kent iedereen de website losflippos.be, een Michelingids waarin quizen kritisch worden gerecenseerd en met sterren beloond. Vanavond maken we ons op voor de derde manche van het Quizverbond in

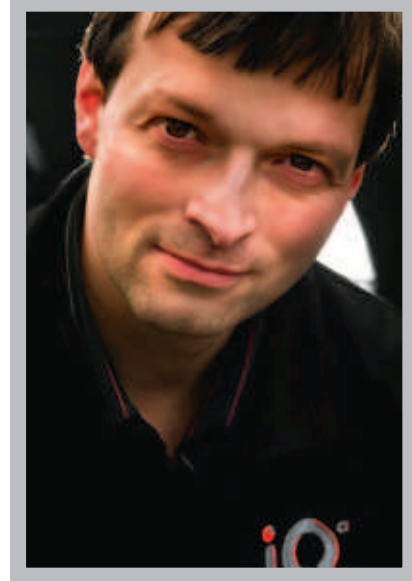
Aalst, een regionale competitie waarin de ploegen om de beurt als quizmaster figuren. Nescio uit Zottegem is de vragensteller van dienst. Maar wanneer beginnen ze? Het is al na acht uur, in de zaal wordt gemord. De Nescio's vragen om begrip en geduld. Johan van de geluidsfragmenten heeft vertraging opgelopen. Zijn vrouw zit in de file en hij is alleen thuis met *de kleine*. En toch is dit denksport op topniveau, anders valt de aanwezigheid van een Europese kampioen niet te verklaren. Nico Pattyn, kapitein van de nationale ploeg, tempert mijn verwachtingen. Gisteren is hij stevig doorgezakt in Den Hemel, zijn stamcafé in Gent waarvan hij vanavond de kleuren verdedigt. Pattyn, psycholoog bij het Centrum voor Leerlingenbegeleiding van het gemeenschapsonderwijs, hoort al jaren bij de top

drie van het quizcircuit. "Ik ben erin gerold", vertelt hij. "Vrienden hadden zich voor een quiz ingeschreven en kwamen een man te kort. We eindigden derde, ik had de meeste vragen beantwoord. Ik had de smaak te pakken en na een poosje begon ik met het zwaardere werk. Ploegen, individueel, koppels, het ging me allemaal even goed af. Het duurde niet lang, of ik had mijn plaats in de top vijf."

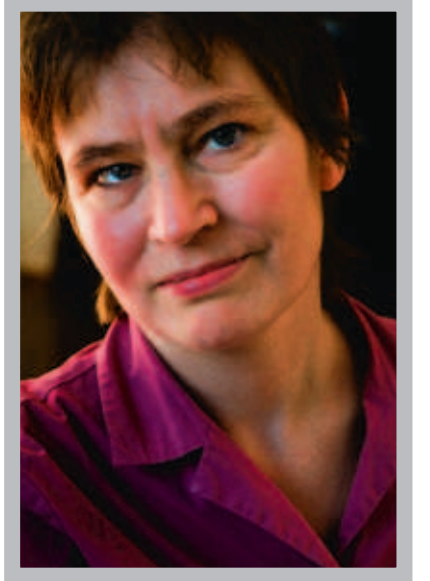
"Ja, er kruipert veel tijd in de wedstrijden, maar trainen hoeft gelukkig niet. Je kunt je niet echt voorbereiden, daarvoor zijn de vragen te divers. Maar ik lees wel kranten en ik leg lijstjes aan op de computer, handig voor actualiteitsvragen. De naam van die achtjarige jongen die ze in Hoogerheide hebben vermoord zit in mijn hoofd."

Johan van de geluidsfragmenten is gearriveerd, we kunnen beginnen. Ik schuif aan bij Den Hemel, de gedoodverfde winnaars van dit toernooi. Een psycholoog, een leraar Engels, twee belastinginspecteurs en een slager die ook doceert: uitgebalanceerd kun je de ploeg niet noemen. "We missen een wetenschapper", zegt de leraar Engels, Willy Boelens. "In sommige ploegen wordt er geselecteerd volgens opleiding of specialisatie, maar daar doen wij niet aan mee. Het moet gezellig blijven, we zijn een caféploeg". Formulieren gaan rond, we steken van wal met een fororonde. Assisteren mag ik niet, maar voor eigen rekening namen gissen is niet verboden. Het wordt een ontluisterende ervaring. Van Samuel Beckett, Steve Jobs, Jan De Cock en Norman Mailer ben ik zeker, maar de andere zes? Het schaamrood stijgt me naar de wangen wanneer Norman Mailer als ex-voetballer Marc Millecamps wordt geïdentificeerd. Het idee dat de Quiz aan de Vaart moeilijk is, zal in de loop van deze avond smelten als sneeuw voor de zon.

Quizen is een hogere vorm van cafebezoek. Zuipen mag, maar pas als de laatste vraag gesteld is. De boutade komt van Marc Van Springel en is niet geringschattend bedoeld. "In Engeland is *quizzing* heel prestigieus", betoogt de *Humo*-journalist. "De finale van de tv-quiz University Challenge moet nauwelijks onderdoen voor de roeiwedstrijd tussen Oxford en Cambridge. Bij een van de vorige edities kwam Richard Dawkins de prijs uitreiken, een van 's werelds topwetenschappers en

Steven De Ceuster: 'Engeland en België zijn veruit de sterkste quizlanden'

Lut Muyshondt: 'Een open geest en een sterk geheugen, dat zijn de wapens van een quizzer'

een zelfverklaarde quizfanaat. Van Hugo Claus weet ik dat hij graag naar *Question pour un champion* op de Franse tv kijkt."

Zelf beoefent Van Springel die perfect eerbare hobby bij Fanclub Tanja Dexters, een bloemrijke naam die sinds jaar en dag in de Vlaamse top tien terug te vinden is. "We quizen zowat wekelijks", zegt hij. "Het betere werk, we zijn de *Kiekeboe*-fase al lang ontgroeid. Striphelden herkennen is meer iets voor amateurquizzers." Een beetje quizmachismo kan hij zich wel permitteren: Van Springel zat in de ploeg die zaterdag Europees kampioen werd. "Het was mooi in Parijs", zegt hij nagenietend. "Quizen is een echte ploegsport. Het geeft een geweldige kick als je met z'n vieren de ene onmogelijke vraag na de andere kunt oplossen. Op papier leek de finale een ongelijke strijd. In de Engelse ploeg zitten Kevin Ashman en Pat Gibson, al jaren de nummers één en twee van het WK individuele quiz. In die formule zijn de Engelsen

Quizen is een hogere vorm van cafebezoek. Zuipen mag, maar pas als de laatste vraag gesteld is

onklopbaar. Engeland heeft een heel andere quizcultuur dan België. Omdat er veel meer individueel wordt gequizzd komen alleen de echte allrounders bovendien. Wij zijn ploegspelers, we kunnen het ons veroorloven om geen bal af te weten van wetenschap of muziek, zolang er teamgenoten zijn om de lacunes op te vullen. Er zijn nog verschillen. Engelsen zijn dol op

trivia, ze hebben bibliotheken vol boeken met lijstjes. De tien dikste vrouwen ter wereld, de tien oudste bomen, de tien langste supertankers, die kennen ze rats vanbuiten. Belgen houden meer van kennisvragen, het liefst verpakt in een mooi verhaal waar je nog wat van opsteekt. Een goede quiz moet breed gaan, van elementaire deeltjes tot Turkse deelstaten."

Een quizvraag waar niemand een sluitend antwoord op heeft: waarom vallen zo weinig vrouwen voor de bloeiende denksport? Marc Van Springel had er een populaire zij het wat triviale uitleg voor. Vrouwen zijn nu eenmaal minder competitief ingesteld dan mannen. Tot staving van zijn theorie citeerde hij Germaine Greer. "They lack the killer instinct", zou die ooit over haar seksegenoten hebben gezegd. Of zijn vrouwen te slim om hun tijd aan quizen te vergooien, zoals Lut Muyshondt beweert? Zelf is die burgerlijk ingenieur de spreekwoordelijke uitzondering op de regel. Muyshondt, de enige vrouw in de Vlaamse top vijftien, was vorige week actief in Parijs. Over haar met Nico Pattyn behaalde vijfde plaats in de competitie voor duo's is ze best tevreden, maar de solowedstrijd ligt op haar lever. "Negenendertig op honderdertien", zegt ze. "Een dikke buis. Het lag aan de vragen. Opgesteld door de Engelsen, dan weet je het wel. Wie was de in 1894 geboren Russische premier die dol was op brandnetelsoep? Wie verloor 16 kilo na een maagoperatie in augustus 2006? (respectievelijk Nikita Chroesjtsjov en Fidel Castro, *ERA*). Op zulke vragen kicken die mannen. Ze kennen alle namen en jaartallen van Klimts schilderijen. Maar als je ze een schilderij laat zien zonder uitleg, weten ze niet tot welke stroming het behoort, laat staan dat het een doek van Klimt is. Dat is in België ondenkbaar."

Over sport moet je haar niets vragen. Wat haar betreft is Tom Boonen de nieuwe spits van Anderlecht. Maar voor de rest is Muyshondt, sterkhoudster bij quizclub Alzheimer, de veelzijdigheid in persoon.

Gerda Dendooven en Bert Kruismans kennen elkaar een beetje, maar niet echt goed. Ze schrijven elkaar brieven. U mag meelesen.

Gefeliciteerd Noël,

U bent vandaag de quizvraag!

Wat betekent verslanging? a) een detail uit het scheppingsverhaal, de verslanging van Eva; b) een ander woord voor vervellen, verslengen dus; c) West-Vlaams voor extreem gewichtsvlies (rond Kerstmis spreken we dan van 'verslengen rond Noël'); d) verkleuring.

Het antwoord is D, maar wat betekent verkleuring eigenlijk? a) zoals een kleuter; b) een verbastering van verkeuring (zoals keuterboeren); c) Limburgs voor verkleuring.

Het antwoord is A. Betekent dat nu dat een kleuter minder waarde heeft dan een volwassene? Dat een kind maar half is? Dat alleen de volwassene 100 procent is?

Ik zeg u: elke mens is op elk moment in zijn leven 100 procent, de kleuter evengoed als de volwassene.

Het is niet zozeer het kind dat groeit dan wel de onbekende wereld rondom het kind

die krimpt. Denk even mee.

Is een vreemdeling in een ander land slechts een halfmens, of is hij een totale mens in een ongewone omgeving. Onbekend met gebruiken zoals 'internetten' of 'visnetten' of 'netkousen'. Zijn kinderen ook geen vreemdelingen in een onbekende wereld?

Beste Noël, die gedachten zou ik misschien niet denken, had mijn opvoeding me alleen op het nut in de samenleving voorbereid.

Nutteloze kennis vergaren kan nuttig zijn. Het enige nut van Latijn is dat het geen nut heeft.

By the way, 'verslanging' is een prachtig plastisch woord. Had u Dendooven geheten, wat hadden we dan gekregen?

Maar bon, terug naar school. Waartoe dient een school? Om te leren, tiens, scholing is vorming. Punt. Op alle terreinen van het leven. En van wie leert men het meeste?

Van de gepassioneerde ziel.

Mijn schooltijd was kennis verzamelen. Om te ontsnappen aan middelmaat en sociaal milieu. School was voor mij een *room with a view*. En ik was als een spin in die kamer. Ik spon draadjes tussen geschiedenis, talen en cultuur. Ik verzamelde stapstenen en ik werd humaner in die zes jaar *Humanités*, zoals ze het in het Frans terecht noemen.

Ik ontdekte de wereld zoals Alice, *le pays des merveilles*. Mijn school was ruimdenkend, met de banken in U-vorm geschikt en zo. Met gepassioneerde gidsen die mij met hun passie nieuwsgierig maakten en deden werken.

Ik huiver van een schoolsysteem dat op het echte leven lijkt, met veel recht van de sterkste (tegenwoordig de BV), gemakkelijk scoren en oppervlakkig engagement.

Trouwens, wat betekent de juiste kennis verzamelen voor wie niet weet waar hij

naartoe loopt?

Een school zou een warm nest moeten zijn waarin de kuikens veilig kunnen uitklimmen. Dat het tegenwoordig vaak fout loopt, komt omdat de opleiding zelf zo gedevalueerd is. De mooiste roeping op aarde is verworden tot een tweede-of-derderangsbe-roep-skeuze.

Ik geloof in de leerkracht, die zijn pupillen respecteert en motiveert door zelf het onderste uit de kan te geven. Hij is de mentor zonder poppollambities. Helaas, in onze wegwerpmatenschap worden inspanningen slechts geleverd als het opbrengt. Je hoofd of je lichaam trainen puur voor het plezier, daarvoor zijn we te lui.

U spreekt over verantwoordelijkheid doorschuiven naar de jongeren. Nee Noël, dat is weigeren zelf verantwoordelijkheid te nemen. Want luiheid is des mensen, met domheid als gevolg.

En onze mentale luiheid is een gevolg van de simplistische nuttigheidsideologie en het winstbejag. Consumptie is opium voor het volk.

Politieke ideologie is makkelijker te bevechten dan de winstideologie van onze economie.

School is ook scholing in de gedachten. En nu snel even Dendooven (?)

Gerda